

SONet BOTNIA:n kehittämispäivä 12.4.2019
-ajankohtaista SONet BOTNIA:ssa ja sosiaalialan
osaamiskeskuksissa

vs. kehitysjohtaja Anne Saarijärvi

SONet BOTNIA kehittämispäivä 12.4.2019

Päivän työskentelyn päätavoite:

- aiemmin hyväksytyn toimintasuunnitelman painopisteiden priorisointi
- sisältöjen kirkastaminen ja konkretisoiminen toiminnaksi 2019-/toimintasuunnitelmaan yhdessä tiimin, johtoryhmän ja alueellisten ohjausryhmien kanssa -huomioiden toiminnan ajurit!

Vaikka varsinainen SONet BOTNIA:n skenaariotyöskentely/toiminnan vision uudistaminen toteutetaankin myöhemmin...

Nyt tuotetaan myös alustavia yhteisiä keskustelunavauksia siitä:

- mihin SONet BOTNIA:ssa yhteisesti sitoudutaan ja mikä on perustoiminnan ajatus uudessa viitekehyksessä?
- mitä SONet BOTNIA:n työ on ja mitä sen pitäisi olla (fokus ja alustava visio)?
- keitä ovat ja mistä löytyvät yhteistyökumppanit?
- miten ja millä tavalla toimintaa tulee yhteistyössä tarkastella tarvittavan uudella tavalla? vai mahdollistaako nykytilanne sittenkin paluun sosiaalihuollon ja -alan sekä sosiaalityön peruskysymysten äärelle?

Sosiaalialan osaamiskeskukset:

- turvaavat tutkimustietoon, asiantuntijaosaamiseen ja lainsäädäntöön perustuvaa sosiaalialan kehittämistä
- kokoavat alueensa kuntia, tutkimuslaitoksia, koulutusorganisaatiota, järjestöjä ja muita tahoja yhteistyöhön alueellaan
- *ovat lakisääteinen valtionavusteinen toimija, jota ministeriöt systemaattisesti käyttävät valmistellessaan/jalkauttaessaan koko maan kattavia uudistuksia*

Sosiaalialan osaamiskeskusten laissa määritelty tehtävä on

- kehittää ja välittää sosiaalialan osaamista ja asiantuntemusta
- kehittää peruspalveluja sekä erityisosaamista vaativia erityis- ja asiantuntijapalveluja
- turvata perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksen ja käytännön työn monipuolinen yhteys
- toteuttaa tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaa
- ylläpitää yhteistyötä alueellisten erityis- ja asiantuntijapalveluiden tuottamiseksi

SONet BOTNIA -rooli ja ajurit 1-2018

> **entä nyt huhtikuussa -2019 -?**

Globalisaatio, yhteiskunnallinen muutos, maakunnallinen ja sote-muutos – Kestävä kehitys

Sosiaalisen puolesta puhuminen ja sosiaalisen esiin nostaminen

- so-sanat merkityksen avaaminen tulevaisuuden maakuntasotessa
- Sosiaalisen asiantuntijuus ja sosiaalisen vahvistaminen

Näytön ja vaikuttavuuden mittaamisen korostuminen

- luotava vahva TKKI-rakenne, joka on pysyvä ja jolla on vakiintunut rahoitus
- näyttöön, tutkimuspohjaisuuteen ja vaikuttavuuteen pohjautuva sosiaalisen vahvistaminen maakunta- ja yhteistyöaluerakenteissa: Sosiaalialan osaamiskeskukset yhteistyöalueen tutkimuspohjaisen kehittämisen rakenteena
- **Monialaisuuden korostuminen ja monialainen yhteistyö – integraatio:** Uudenlainen yhteistyö ja integraatio, yli maakuntien ja yli organisaatiorajojen

Asiakkaan osallisuus ja valinnanvapaus: Ihminen on draiveri, asiakaslähtöisyys ja yhdenvertaisuus!

Ihmisten eriarvoistuminen: Alueellinen ja sosioekonominen eriarvoisuus, fyysiset etäisyydet, kilpailukykyisyys

STM: Sosiaalialan kehittämisen tulevaisuutta suuntaava kehittämistyön kokonaisuus 2019/ mietinnöt ja selvitykset:

- *Kananoja & Ruuskanen: Selvityshenkilön ehdotukset lastensuojelun toimintaedellytysten ja laadun parantamiseksi.* (ilmestynyt)
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161379/Selvityshenkilön_edellytykset_lastensuojelun.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- *Halila, Kaukonen, Malja & Savola (toim.): Lasten, nuorten ja perheiden osaamis- ja tukikeskukset LAPE-muutosohjelmassa tehdyn valmistelutyön loppuraportti.*
- *Muuri Anu: Sosiaalihuollon tutkimuksen ja kehittämisen rakenteet uudistuvassa sotessa* (ilmestymässä ”3 suositusta & 12 toimenpidettä”)
- *Karjalainen, Metteri & Strömberg-Jakka: Sosiaalityön tulevaisuus selvitys - tiekartta*
- *Pohjola Anneli: Sosiaalihuollon ammattihenkilölain muutostarpeet*
- *Vuorijärvi, Raappana & Kinnunen: Sosiaalihuollon tehtävä rakenne maakunnissa*
- *Liukko Eeva, Nykänen Eeva ja Muuri Anu: Selvitys julkisen vallan käytöstä ja muusta hallintotyöstä sosiaalityössä sekä*

Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajaverkoston hallitusohjelmakannanotot:

sosiaalihuollon tutkimus, sosiaalihuollon tiedonhallinnan ja palvelujen digitalisaation osaamisen turvaaminen (ml. Kansa-koulu kehittämistyön tukeminen), OT -sisällöt > substanssikehittämisen painottuu mm. systemaattinen sosiaalialan tiedonhallinnan ja tietojohdamisen kehittäminen sekä sosiaalipalvelujen digitalisointiosaamisen kehittäminen

Sosiaalialan osaamiskeskusten uusia avauksia:

SONet BOTNIAssa käynnistetty/suunnitteilla:

Toimintana maakunnissa -mm. lapen, aikuissosiaalityön (PRO SOS) ja Kansa-koulu II -kehittämistyön juurruttaminen ja edistäminen

Yhteisinä sisältöinä -yhteiset toiminnan vuositeemat jatkossa kehittäjäverkostotoiminnan sijaan?

- 2019 vaikuttavuus (käynnistymässä työpajakokonaisuus), ehdolla myös rakenteellinen sosiaalityö?
- 2020 sosiaalityön integraatio? (sosiaalityön sisällä, SI-SO-TE:ssa, lapset-aikuiset-ikäihmiset -ulottuvuudella)

Kansallisesti osaamiskeskuksissa vireillä:

Sosiaalihuollon tutkimus /tutkimuksellisen kehittämistoiminnan ja osaamiskeskittymien turvaaminen (yhteinen kannanotto SOSNetin kanssa)

Sosiaalihuollon tiedonhallinnan ja palvelujen digitalisoinnin osaamisen turvaaminen (kannanotto)

- systemaattinen sosiaalialan tiedonhallinnan ja tietojohdamisen kehittäminen sekä sosiaalipalvelujen digitalisointiosaamisen kehittäminen
- sähköisten palvelujen/digitaalisten sosiaalipalvelujen yhteistoiminnallisen kehittämisen koordinointi
- Osaamiskeskusten tarjoama Kansa-koulu kehittämistyön tukeminen jatkossa sosiaalihuollon määrämuotoisen kirjaamisen käyttöönoton edistämiseksi Kanta-palveluihin liittyttäessä
 - asiantuntijapalvelu - kartoitukset, tuki prosessien muutoksessa ja käytäntöjen arkeen viemisessä, koulutettujen kirjaamisvalmentajien tukeminen jne., verkostotapaamiset ja tiedottaminen, osallistava ja eettisesti kestävä kirjaamisvalmennus, soterajapintojen kirjaamisvalmennus ja syventävän kirjaamisosaamisen kehittäminen palvelutehtävittäin
 - osallistuminen valtakunnallisesti ja alueillaan digitaalisten sosiaalipalvelujen ja integroitujen sosiaalipalvelujen kehittämiseen i
- **toimintamandaatti ja asianmukainen resursointi!**

OT (osaamis- ja tukikeskustoiminnan) tekeminen ja tukeminen ”tutkimuksellinen kehittämistoiminta” -YTA-alueet (tulossa kannanotto)

sekä pienempinä avauksina mm. Peliklinikka -toiminnan valtakunnallistaminen (vrt mm. Keski-Pohjanmaan aiempi kehittämistyö)

SOSIAALIHUOLLON TUTKIMUKSEN JA KEHITTÄMISEN RAKENTEET UUDISTUVASSA SOSIAALI-JA TERVEYDENHUOLLON PALVELUJÄRJESTELMÄSSÄ:

THL:n selvityshenkilö Anu Muurin näkemyksiä ja alustavia ehdotuksia
27.3.2019:

Suositus 1: *Sosiaalityön vaikuttavuuden parantaminen vaatii pitkäjänteistä työtä ja toimenpiteitä* (mm. SOS-VTR -rahoitus)

Suositus 2: *Sosiaali-ja terveydenhuollon TKI-rakenne kaipaa selkiyttämistä, sopimista ja sääntelyä kaikilla tasoilla* (alueellisten ja kansallisten toimijoiden roolien ja vastuiden selkeä määrittely)

Suositus 3: *Sosiaalialan osaamiskeskusten osaaminen esiin – organisoinnin tavasta riippumatta* (tunnistaminen alueellisessa kehittämistyössä erityisesti sosiaalipalvelujen ja yhteisten sote-palvelujen kehittämisessä)

Tässä yhteistyökumppaneina myös SOSnet - yliopistoverkosto, THL, yhteinen kehittämistyön alusta sekä osaamiskeskusresurssien vahvistaminen

Osaamiskeskusjohdon TKI&O työpajatyöskentely 29.1.2019:

Sosiaalialan osaamiskeskusten keskeisimpiä haasteita sekä ratkaisuideoita

1.Sosiaalialan osaamiskeskusten keskeisimpiä haasteita NYT:

- asiantuntijuuden ylläpitäminen - pysyvyys ja vahvistaminen
->osaamisen kasvu
- rahoituksen riittämättömyys ja epävarmuus -> pitkäjänteisyys haastavaa
- pienuus vs. ylisuuret tehtävät/toiminnan monet tasot (vrt. pienet resurssit)
- epäsuhta neuvotteluasetelmissa kumppaneiden kanssa
- makusote -valmistelun elimet valtuuttaneet määräaikaisesti muita valmistelutehtäviin
- henkilösidonaisuus & sattumanvaraisuus
- rakenteiden ohuus ja häilyvyys -> pirstaleisuus, kilpailu, ”omaan pussiin pelaaminen”
- profiloitumisen puute
- tutkimusperustaisuuden ohuus, perusrahoituksen käyttö
- osaamisen jakaminen, tulosten levittäminen -> implementaatioagendan puute?
- epäselvät odotukset oskeille
- sosiaalialan hatara tietopohja

Haasteiden ratkaisut /ideat:

- toiminnan fokusointi (lakisääteinen/ydin)
- rakenteellinen selkeys
- resurssit tehtävien mukaan
- keskittyminen siihen, joka tuottaa merkittävää lisäarvoa
- profiloituminen/alueellinen erikoistuminen
- erillisyyys/objektiivisuus, neutraliteetti
- haastaminen, kyseenalaistaminen
- kehittämisen kärkien esiin nostaminen

Osaamiskeskusjohdon TKI&O työpajatyöskentely 29.1.2019:

2. Sosiaalialan osaamiskeskusten tulevaisuuden keskeisimmät haasteet:

- miten saadaan palveluprosesseja uudistettua niin, että niihin kytketään vaikuttavuuden arviointi ja tiedolla johtaminen
- rahoituksen jatkuvuus/niukkuus
- TKI-implementointi osaamiseksi sosiaalialan tutkimusperusteinen kehittäminen ja mandaatin vahvistaminen
- eettisten ja ihmisoikeuskysymysten esilläpito
- jos sote toteutuu nyt ehdotetulla mallilla, osket pirstoutuvat...
- lainsäädäntö tukemaan ja vahvistamaan toimintaa
- kuka puhuu verkostona sosiaalialan puolesta
- sosiaalihuolto pirstoutuu
- oskien neutraalisuus toimijana menetetään

Ratkaisut/ideat:

- rakenteellinen työ, sosiaalinen raportointi
- rivien kokoaminen, esiintulot yhdessä
- toimeenpanon resursointi osaamiskeskusten kautta
- sosiaalihuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan resursointi osaamiskeskusten kautta
- lainsäädäntö
- selkeät perustelut, ymmärrettävä kieli
- viestitään sosiaalialan kysymyksistä ymmärrettävästi
- tutkittuun näyttöön perustuvat menetelmät

SONet BOTNIA:n vahvuuksia

- Pitkä elinkaari sosiaalialan alueellisena kehittäjänä (vuodesta 2002)
- Vankka toiminta-alueen tuntemus
- Alan kehittämistoiminnan koordinoijan ja tiedottajan rooli
- Vahva, yhteistoiminnassa alueen kanssa laadittu strategia ja kaksivuotiset maakunnalliset toimintasuunnitelmat: selkeä kehitysjatkumo painoalueilla
- Tiivis kuntayhteys, laajat verkostot alueellisesti ja valtakunnallisesti, monialaisuus (joustava, kuntien ja maakuntien tarpeisiin vastaava organisaatio, bottom up –periaatteella tarpeet ja ideat alueen kunnista ja järjestöiltä suoraan toimintaan)
- Matala hierarkia ja kevyt hallinnollinen organisointi (SONet BOTNIA:n sisäinen) sopimus- ja verkosto-organisaationa
- Selkeät profiilialueet: aikuissosiaalityö, lastensuojelu, tiedontuotannon kehittäminen sekä sosiaalialan / Sote-yhteisen tiedontuotannon arkipäiväistäminen
- Maakunnallisen sosiaalialan tiedon kokoaminen, analyysi ja tulkinta
- Sosiaalialan ja sosiaalityön menetelmällinen kehittäminen (metodisuus) ja vaikuttavuuden arviointi
- Aktiivinen toimija ulkopuolisen hankerahoituksen hankkimisessa maakuntaan ja sosiaalialan kehittämistoimintaan
- Linkki paikallis-alueellisen ja valtakunnallisen sosiaalialan kehittämistoiminnan välillä
- Vahvat näytöt toiminnan tuloksellisuudesta
- Sosiaalialan kokonaisvaltaisen ajattelun /laaja-alaisen sosiaalipolitiikan asiantuntijuuden tukija

Strategia-----→ toiminnan nykyiset painopisteet

- VAHVISTAA SOSIAALIALAN AMMATILLISTA OSAAMISTA JA IDENTITEETTIÄ
- MUODOSTAA STRATEGISIA YHTEYKSIÄ JA KUMPPANUUKSIA
- EDISTÄÄ KÄYTÄNNÖN HYVINVOINTIOSAAJIEN, TUTKIMUS-, KOULUTUS- JA KEHITTÄMISTOIMIJOIDEN VERKOSTON MUODOSTUMIS
- KEHITTÄÄ JA SYSTEMATISOI ALUEELLISTA TIEDONTUOTANTOA
- VAHVISTAA HYVINVOINNIN JA KESTÄVÄN KEHITTÄMISEN JA TUTKIMUKSEN ALUEELLISTA RAKENNETTA
- HYÖDYNTÄÄ OMASSA TOIMINNASSAAN SEKÄ OSAAMISKESKUSVERKOSTOSSA POHJOISMAISEN YHTEISTYÖN ERITYISASIAINTUNTIJUUTTA
- EDISTÄÄ TOIMINTA-ALUEENSA IHMISTEN HYVINVOINTIA JA SOSIAALISTEN OIKEUKSIEN TOTEUTUMISTA

- 1.Sosiaalialan käytännönläheinen (substanssi)kehittäminen ja integroituvat palvelut kunta-maakunta-yhteistyöalueilla
- 2.Sosiaalisen esillä pitäminen ja vaikuttaminen sotemurroksessa ja kehitettäessä integratiivisia palveluja(valinnan vapauden mallissa)
- 3.Sosiaali- ja hyvinvointialan käytäntötoimijoiden, opetuksen ja tutkimuksen verkostoitumisen
- 4.Integroituvien palvelujen kehittäminen kunta-maakunta-yhteistyöalueilla
- 5.Sosiaalialan alueellisen tiedontuotannon vahvistaminen: tutkimustietopohjan, sosiaalityön sekä muun sosiaalitieteellisen tutkimuksen vahvistaminen sote- ja maakuntauudistuksen
- 6.Alueellisten tutkimuspohjaisten tiedontuotannon ja kestävä
kehittämisen rakenteiden tukeminen
- 7.Sosiaalialan ja monialaisen tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen
edistäminen
- 8.Pohjoismainen erityistehtävä
- 9.Sosiaalisen esiin nostaminen ja vaikuttaminen sote-murroksessa
- 10.Järjestöjen ja julkisen sektorin kumppanuus
- 11.Osaamiskeskuksen rahoituksen turvaaminen lähivuodeksi ja pysyviin rakenteisiin

Johtoryhmän 13.6.2018 hyväksymät painopisteet ->

1. Sosiaalialan käytännönläheinen (substanssi) kehittäminen ja integroituvat palvelut kunta-maakunta-yhteistyöalueilla
2. Sosiaalisen esillä pitäminen ja vaikuttaminen sotemurroksessa ja kehitettäessä integratiivisia palveluja (valinnan vapauden mallissa)
3. Sosiaali- ja hyvinvointialan käytäntötoimijoiden, opetuksen ja tutkimuksen verkostoitumisen
4. Integroituvien palvelujen kehittäminen kunta-maakunta-yhteistyöalueilla
5. Sosiaalialan alueellisen tiedontuotannon vahvistaminen: tutkimustietopohjan, sosiaalityön sekä muun sosiaalitieteellisen tutkimuksen vahvistaminen sote- ja maakuntauudistuksen
6. Alueellisten tutkimuspohjaisten tiedontuotannon ja kestävä kehittäminen rakenteiden tukeminen
7. Sosiaalialan ja monialaisen tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen edistäminen
8. Pohjoismainen erityistehtävä
9. Sosiaalisen esiin nostaminen ja vaikuttaminen sote-murroksessa
10. Järjestöjen ja julkisen sektorin kumppanuus
11. Osaamiskeskuksen rahoituksen turvaaminen lähivuodeksi ja pysyviin rakenteisiin

Valtionosuus vuodelle 2019 oskeille yht. 2 950 000€, josta SONet BOTNIA:n osuus 241 551€ (tästä pohjoismaiseen erit.tehtävään 22 125€) • ja kuntaraha: perussopimusosapuolet 81 000€ + muut yht. 40 120€

Johtoryhmän näkemyksiä: kooste 29.3.2019

- Soten huomiointi sekä huippuyksiköiden, OT-keskusten suunnittelu, palveluintegraation muutosohjelma, Siltaustoimet jne.
- tukea lasten ja perheiden palvelujen ohella myös mm. (aikuis)sosiaalityön ja gerontologisen sosiaalityön uusien sisältöjen toimeenpanon edistämiseen sekä integroituvan sos.työn idea
- avataan konkreettisesti uuden tiedon tuottamisen ja tutkimuspohjaisen kehittämistoiminnan mahdollisuuksia eri toimijoiden voimavaroja yhteen sovittamalla sekä oskeverkoston yhteispotentiaalia hyödyntämällä
- sos.työn ja sos.tieteellisen tutkimustiedon hyödyntäminen käytännön työnä ja toimijoita palvelevasti (ml. "nettikotipesä")
- vaikuttavuuden arvioinnin käytännön ja välineet! (työpajat)
- SB:n kaksisuuntainen rooli sosiaalihuollon/sosiaalialan tiedon tuojana ja -välittäjänä erilaisissa keskusteluissa - miten kertoa mm. sosiaalihuollon tiedosta ja mittareista sekä vaikuttavuuden arvioinnin sekä kokemustiedon merkityksestä
- käytännön toimintana: tietopohjaisen toiminnan ja tiedolla johtamisen edistäminen järjestämällä maakuntien verkostoille yhteisiä keskustelutilaisuuksia mm. kierrätyspäivät, teemalliset "aamu/iltaapäiväkahvitilaisuudet matalalla kynnyksellä (ml. oppaat ja muut materiaalit)
- Pohjoismainen erityistehtävä: sosiaalityön sisällöllisten ja rakenteellisten mallien benchmarkkaus, uutiskirjeet ja alustus (yhteistyö osaamiskeskusneuvottelukunnan kanssa sekä STM:n näkemysten huomiointi)

KIITOS

ja nyt maakunnistamme pyydettyihin
puheenvuoroihin!

